

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง โครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (กรณีอุตสาหกรรมเปโตรเคมี)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีหนังสือ
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๙/๖๕๓๑ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สรุปความได้ว่า ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท
และขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงาน
การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้อุตสาหกรรมเป
โตรเคมีที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติใน
กระบวนการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน ต่อวันขึ้นไป ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมในชั้นขอใบอนุญาตตั้งโรงงานและชั้นขอขยายตามที่กำหนดไว้ในประกาศ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ
และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๕
แต่ในการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประสบกับปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
กรมโรงงานอุตสาหกรรมในนิยามคำว่า อุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่น
น้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน ต่อวันขึ้นไป
ดังนี้

๑. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ยึดถือ
ปฏิบัติว่าอุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่ใช้วัตถุดิบที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซ
ธรรมชาติในกระบวนการผลิตตามที่ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ กำหนดหมายความว่ารวมถึง
อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้น อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลาง และอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้น
ปลาย เนื่องจากอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้นเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากการกลั่นน้ำมัน
ปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติโดยตรงมาเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต ส่วน
อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลางเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมเป
โตรเคมีขั้นต้นมาเป็นวัตถุดิบและอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลายเป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องใช้
ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้นหรือขั้นกลางมาเป็นวัตถุดิบ ซึ่งทั้ง

อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้น ขั้นกลาง ขั้นปลาย ใช้วัตถุดิบที่มีต้นกำเนิดมาจากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบัน ได้มีรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้น อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลาง และอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลายเสนอให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณากำหนดจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ โครงการ

๒. กรมโรงงานอุตสาหกรรมมีความเห็นว่า อุตสาหกรรมเปโตรเคมีตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ หมายถึง อุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่ใช้วัตถุดิบจากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติโดยตรงไม่รวมถึงวัตถุดิบที่ผ่านกระบวนการอื่น หรือวัตถุดิบต่อเนื่องซึ่งหมายถึงเฉพาะอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้นเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากความเข้าใจไม่ตรงกันได้มีกรณีที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานให้แก่โรงงานผลิตโพลีเอสเตอร์อันเป็นอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลายโดยยังไม่ได้รับความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นว่าการดำเนินงานดังกล่าวไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงขอหารือว่า อุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน ต่อวันขึ้นไป ตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ครอบคลุมถึงอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้น อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลาง และอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลายตามเจตนารมณ์ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวข้างต้นโดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ โครงการหรือกิจการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศกำหนดให้ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

^๑ มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นโครงการหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นไปตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๕ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตราเดียวกัน

สำหรับอุตสาหกรรมเปโตรเคมีในลำดับที่ ๑๐ (๑)^๒ ของบัญชีท้ายประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๕ ที่เป็นปัญหานี้ ปรากฏตามคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าอุตสาหกรรมเปโตรเคมีทั้งสามขั้นไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้น อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลาง หรืออุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลาย ต่างก็เป็นอุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่อยู่ในกระบวนการผลิตเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเคมีและเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่โดยที่ประเภทโครงการหรือกิจการที่ประกาศกำหนดไว้ในลำดับที่ ๑๐ (๑) ของบัญชีท้ายประกาศฯ กำหนดไว้แต่เพียงว่า “อุตสาหกรรมเปโตรเคมี” โดยมีได้ระบุว่า อุตสาหกรรมเปโตรเคมีประเภทที่มุ่งหมายบังคับนั้นเป็นอุตสาหกรรมลักษณะใด ขั้นตอนใดเป็นการเฉพาะ และประกาศนี้ตลอดจนพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า “อุตสาหกรรมเปโตรเคมี” ไว้ รวมทั้งไม่ปรากฏความหมายของคำดังกล่าวในกฎหมายอื่น ในการพิจารณาจึงต้องยึดความหมายที่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป ซึ่งเมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “petrochemical” ตามพจนานุกรมทางเคมีฉบับที่ราชบัณฑิตยสถานถือใช้เป็นหลักในทางปฏิบัติ^๓ ที่ให้ความหมายไว้ว่าเป็น An organic compound for which petroleum or natural gas is the ultimate raw material. ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ว่าอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลางและอุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลายเป็นอุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่มีลักษณะต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมขั้นต้น โดยอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเจตนารมณ์ในการ

ในการประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ แนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมทั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภทและแต่ละขนาดด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

๒

ลำดับที่	ประเภทโครงการหรือกิจการ	ขนาด
๑๐	การอุตสาหกรรม (๑)อุตสาหกรรมเปโตรเคมี	ที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือการแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตันต่อวันขึ้นไป

^๓ Hawley's Condensed Chemical Dictionary, Twelfth Ed.(1993), Revised by Richard J. Lewis, Sr., Van Nostrand Reinhold Company, New York.

ส่วนความที่ว่า “ที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือการแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน ต่อวันขึ้นไป” ที่กำหนดไว้ในข้อพิจารณาเกี่ยวกับขนาดนั้น เป็นการกำหนดในลักษณะที่นำเอารายละเอียดที่เป็นข้อเท็จจริงร่วมกันสำหรับอุตสาหกรรมเปโตรเคมีมากำหนดไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าอุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่มุ่งหมายบังคับนั้นเป็นอุตสาหกรรมเปโตรเคมีที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิต การกำหนดประเภทอุตสาหกรรมเปโตรเคมีในลักษณะตามรายการในลำดับที่ ๑๐ (๑) จึงมุ่งหมายที่จะบังคับครอบคลุมโครงการหรือกิจการที่ได้ประกาศกำหนดนั้นทุกประเภททำนองเดียวกันกับกรณีของการชลประทานในลำดับที่ ๒ หรือการทำเหมืองตามกฎหมายแร่ในลำดับที่ ๖ หากมีฉะนั้นแล้ว ก็คงจะกำหนดในลักษณะทำนองเดียวกันกับที่กำหนดไว้ในอุตสาหกรรมคลอ-แอลคาไลน์ ในลำดับที่ ๑๐ (๔) ที่จำกัดลักษณะของประเภทโครงการหรือกิจการไว้เป็นการเฉพาะเจาะจง” ดังนั้น หากอุตสาหกรรมเปโตรเคมีนั้นใช้วัตถุดิบซึ่งมีที่มาจากการกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ/หรือแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิต ไม่ว่าจะเป็น

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ลำดับที่	ประเภทโครงการหรือกิจการ	ขนาด
๒	การชลประทาน	ที่มีพื้นที่การชลประทานตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป
ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ
๖	การทำเหมืองตามกฎหมายว่าด้วยแร่	ทุกขนาด
ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ
๑๐	การอุตสาหกรรม	
	(๔) อุตสาหกรรมคลอ-แอลคาไลน์ (Chlor-alkaline industry) ที่ใช้โซเดียมคลอไรด์ (NaCl) เป็นวัตถุดิบในการผลิตโซเดียมคาร์บอเนต (Na ₂ CO ₃) โซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) กรดไฮโดรคลอริก (HCl) คลอรีน (Cl ₂) โซเดียมไฮโปคลอไรต์ (NaOCl) และปูนคลอรีน (Bleaching Powder)	ที่มีกำลังผลิตสารดังกล่าวแต่ละชนิดหรือรวมกันตั้งแต่ ๑๐๐ ตันต่อวันขึ้นไป

อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นต้น อุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นกลาง หรืออุตสาหกรรมเปโตรเคมีขั้นปลาย ตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน ต่อวันขึ้นไป ย่อมเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามประกาศดังกล่าว

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ
(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๖